

Jer, dicsérjük az Istennek Fiát

A böjtelő időszakának kezdetén, hetvened vasárnap hetében a 16. század egyik legjelentősebb gyülekezeti éneke kerül elénk: a *Jer, dicsérjük az Istennek Fiát* (EÉ 363).

Az ének szerzője, *Batizi (Batizius) András* (1510 k. – 1546/52) Kassán *Gálszécsi István* tanítványaként lett a reformáció követője. 1530-tól ugyanott iskolamester, utóbb Szikszón rektor. 1542-ben a wittenbergi egyetemen járt, 1545-ben tokaji prédikátorként működött. Keltezett énekei közül az utolsók 1546-ból valók. Tíz templomi éneke között van könyörgés, egyházi ünnepre szerzett dicséret és hálaadás, zsoltáraparafraízis, házassági intés, a halálról való megemlékezés. Ő volt a bibliai históriák egyik kezdeményezője is.

Batizi verse *Huszár Gál* 1560-ban kiadott énekeskönyvében jelent meg először: eszerint a *Felix namque decoris ornamentum* nótájára éneklendő. Dallamát a *Kolozsvári* (1744) és a *Debreceni* (1774) énekeskönyvből ismerjük (az előbbiben mixolíd, az utóbbiban – az általunk is ismert – dór változatban). A dallam első és második fele között – jelen alakjában csak a záró részekben felismerhető – alsó kvint-váltás nyomai jelentkeznek. A négy tízes (4 + 6) sorból álló strófa ritmusa az évszázadok folyamán csiszolódott a mai izoritmikus formájára.

A harminc versszakos költeményt Jézus dicsőítése foglalja keretbe. A tanító jellegű rész kimondja, hogy Jézus már a teremtés előtt létezett az Atyánál: „Természetnek te előtte valál, / Kezdet nélkül az Istennel valál.” A világ teremtésének története, Ádám és Ábrahám említése után leírja Jézus emberi testbe öltözését, szenvedését és kereszthalálát. Ezért Krisztust királyunknak, nagy papunknak vallja, aki oltalmunk az Isten haragja és az ördög dühössége ellen. A majd ötszáz éves szöveg mit sem veszített aktualitásából (legfeljebb ma másképp fogalmoznánk): „Mert az ördög ellenünk támadott, / Nagy sok gonosz közöttünk áradott, / Az mi erőnk immár elfáradott, / Jelentsd azért mostan hatalmadot.”

A református énekeskönyvek – a 20. század rövid időszakának kivételével – folyamatosan közölték Batizi énekét. Az evangélikus szerkesztők *Schulek Tibor* és *Sulyok Imre Régi Magyar Istenes Énekek* (1945) gyűjteménye nyomán mostani énekeskönyvünkben tették közkinccsé, öt átdolgozott strófában (az eredeti 1., 13., 16., 17. és 26. versszaka). A dallamot viszont már a *Dunántúli énekeskönyvből* ismerhettük: *Kegyés* (most: *Uram*) *Jézus, én imádságomra*. Ez a szöveg a 2. ének verses rend bűnvalló énekeként is használatos.

Becsüljük meg és énekeljük minél gyakrabban gazdag örökségünk kincseit!

ECSEDI ZSUZSA